

akkordere og maa give Afkald paa 1 Td. Land her og 2 Tdr. Land der, et Fag Hus her og 2 Fag Hus der. Det falder mig aldeles ikke ind. Men det, jeg vil, og som jeg tror er rigtigt at gøre, er at pege paa, at nu have vi hævet Vurderingssummen til 6,500 Kr., og det er og bør være den Regel, der respekteres; og det, der ligger derud over, skal være Undtagelser ud i Fremtiden. Og det gør jeg af Hensyn til de finansielle Følger, som en Overskridelse uomtvistelig har, men ikke mindre af Hensyn til, at naar Statshusene blive for store, gribe de, om jeg saa maa sige, forstyrrende ind i hele den almindelige Stilling for Husmandsbrugene ud over Landet. Det kan ikke bestrides, at det bliver Resultatet, naar Statshusene blive saa store, som her efter adskillige Gennemsnit kan peges paa. Saa ræsonnerer den Mand, der vil sætte sig i Besiddelse af en Husejendom, som saa: Lad mig ty til Statshusmandsloven, thi der faar jeg saa meget gunstigere Vilkaar, navnlig under de dyre Pengeforhold, vi nu have; i Stedet for at gaa til Husmandskreditforeningen og faa efter en lav Kurs og til Hypotekforeningen og faa efter en lav Kurs tyr han til den liberale Laaneanstalt, Statskassen, og saa bliver Begæret for stort, og det medfører ogsaa, som paa-peget, at de frie Huse i Modsætning til Statshusene, der ere under et vist Baand, falde i Pris. I alt Fald vil Begæret efter dem ganske sikkert aftage, idet man vil ty ind under Loven, og saa bliver Begæret efter at komme i Besiddelse af Statshuse for stort til, at Staten kan fyldestgøre det. Det ene med det andet, siger jeg, gør, at man skal være lidt varsom paa det Punkt. Vi bleve jo enige om at sætte Grænsen ved de 6,500 Kr. og mente, at med og ved denne Grænse kunde Formaalet ske Fyldest. Men jeg kan tiltræde den højtærede Ministers Bemærkning i al Almindelighed om, at hidtil ere vi gaaede over den normale Grænse, og at det ikke er let at bryde med det. Men naar vi hidtil ere gaaede over — og det er ganske rigtigt, det have vi Erfaring for —, var det, fordi Grænsen var lavere, nemlig 1,500 Kr. lavere end nu, og der var Penge nok. Men nu er Grænsen løftet, og nu er der ikke Penge nok, og derfor sige vi: Pas paa Grænsen saa vidt muligt! Det er en Appel til Ministeren, om man vil til Kommissionerne; det er ingen Bebrejdelse.

Den højtærede Minister sagde saa videre med Henblik paa de 5 Mill. Kr. i Modsætning til de 4 Mill., der kom ind i Loven; at det Beløb foreslog han og hans

Venner af Hensyn til, at nu gik vi højere op med Laanesummen til det enkelte Statshusmandsbrug. Ja, det er meget rigtigt, men det er ikke udtømmende Besked. Sagen er nemlig den, at vi ogsaa samtidig gik højere op med Udlaansbeløbet, vi forhøjede Laanegrænsen for de enkelte Statshusmandsbrug. Men de 5 Mill. maa ses i Forhold til Udlaanene i de enkelte Husmandsbrug, og det var efter det radikale Mindretals Forslag — det har den højtærede Minister ikke modsagt — normalt 8,000 Kr. med den hidtidige Bevægelsesfrihed, som var fastsat til 3,000 Kr., altsaa fra 8,000 til 11,000 Kr. I Forhold til disse Statshusmandsbrug var det, de Herrer Radikale ønskede 5 Mill. Kr., medens vi foreslog 6,500 Kr. og 4 Mill. Kr. Og i saa Henseende har jeg tilladt mig at paa-vise, at hvis vi havde fulgt de Herrer, havde vi staaet med et Deficit af 7 Mill. Kr. paa det Punkt, i Stedet for at det nu er 5 Mill. Kr.

Maa jeg gøre en Bemærkning til det ærede Medlem fra Holbæk (Rode), der stod op og overraskede det høje Ting — i alt Fald mig — med at sige, at man vilde ikke finde sig i den Maade at være Ordfører paa. Ja, dertil kan jeg virkelig ikke sige andet, end at det ærede Medlem selv maa om, hvad han vil finde sig i eller ikke. Jeg har røgtet mit Ordførerværv i Overensstemmelse med den Opfattelse, jeg har af Lovforslaget. Naar det ærede Medlem siger, at jeg her overrasker med Betragtninger, som han ikke kender, saa er det ikke rigtigt. Ved mit Referat af Sagen i Finansudvalget tolkede jeg ganske de samme Betragtninger undtagen denne lille Sidebemærkning til Konseilspræsidentens Tale i Gaar — selvfølgelig; den kunde jo ikke tages med den Gang. Men det er ogsaa det eneste, ellers har jeg gjort mig til Tolk i Finansudvalget for de samme Betragtninger, som jeg har fremholdt her i Dag. Naa, selvfølgelig, jeg forstaaer til en vis Grad det ærede Medlem — den højtærede Konseilspræsidents Tale i Holbæk i Gaar kunde have været bedre. Jeg kan godt forstaa, at der er en vis Nervøsitet til Stede over den Tale, men at den har angrebet det ærede Medlem saa haardt, at han staaer op og højtideligt protesterer mod min Maade at føre Ordet paa i denne Sag, synes jeg er lidt for meget af det onde, lidt for megen Nervøsitet. Jeg har angaaende de reelle Ting ikke sagt et Ord, som ikke er rigtigt, og som jeg ikke ogsaa har givet Udtryk i Finansudvalget. Det ærede Medlem har jo ogsaa